

Vleugeltje knip!

Samenvatting

Sectoren

kleinvee

Trefwoorden

pluimvee

vleugels knippen

onderdelen vleugel

hefboom

De leerlingen kunnen de vleugels van de kippen bijknippen, zodat ze niet uit de kippenren kunnen vliegen. Hierbij houden ze ook rekening met het hefboomprincipe.

Inhoud: vleugels bijknippen + hefboomen

Dit is geen les om mee te starten. Voor sommige kinderen duurt het een tijdje vooraleer ze zich in de kippenren durven bewegen. Kippen vastnemen en de slagpennen knippen gaat een serieus eindje verder...

Deze activiteit wordt wel een stuk haalbaarder als vooraf een aantal kippen in kooien worden gestopt.

Doelstellingen

Doelstellingen

- De leerlingen kunnen een schaar op een correcte manier hanteren door rekening te houden met het principe van de hefboom.
- De leerlingen kunnen de onderdelen van een vleugel herkennen en benoemen.
- De leerlingen kunnen verwoorden waarom slechts één kippenvleugel geknipt moet worden.
- De leerlingen kunnen het knippen van de kippenveren voorzichtig, maar vastberaden uitvoeren.

Eindtermen en leerplandoelen

Eindtermen

- Lichamelijke opvoeding
  - 1.26
- Wet. & techniek
  - 1.6
  - 2.2

VVKBaO

- SEgb2
- MZkm1
- OWte3

OVSG

- Lichamelijke opvoeding
  - LA-MC-ATL-20.2

SCHOOL PLATTELAND

- Wereldoriëntatie
  - WO-TEC-01-10
  - WO-TEC-02-04
  - WO-NAT-02-18

GO!

- Wereldoriëntatie
  - 3.2.3.14
  - 3.2.3.15
  - 3.3.1.4
  - 3.3.2.1
  - 3.3.2.4
  - 3.3.4.2

Materiaal

- materialenkit
- scharen

Lesverloop

---

1. Hoe houden we de kippen binnen ?

AUTHENTIEKE CONTEXT

- *Jullie hebben de klusjes nu al een paar keer uitgevoerd ? Is er wel eens iets verkeerd gelopen ?*
(Er zullen wel al eens kippen ontsnapt zijn...)

- *Waarop moeten we steeds letten ?* (Het hek moet steeds gesloten zijn.)

- *Maar hoe kunnen kippen nog ontsnappen ?* (Door op zoek te gaan naar een gaatje in de omheining. Daarom hebben we alle kippenrennen een paar weken geleden gecontroleerd en extra versteviging met ijzerdraad en tang aangebracht.)

Toch lukt het nog wel eens dat kippen kunnen ontsnappen. Verwijs hierbij misschien nog eens naar 'Chicken Run'. Kippen kunnen wel eens over de omheining vliegen...

Kippen behoren tenslotte toch tot de familie van de vogels.

2. Hoe krijgen we die kippen te pakken ?

DENK- en DOEVRAGEN

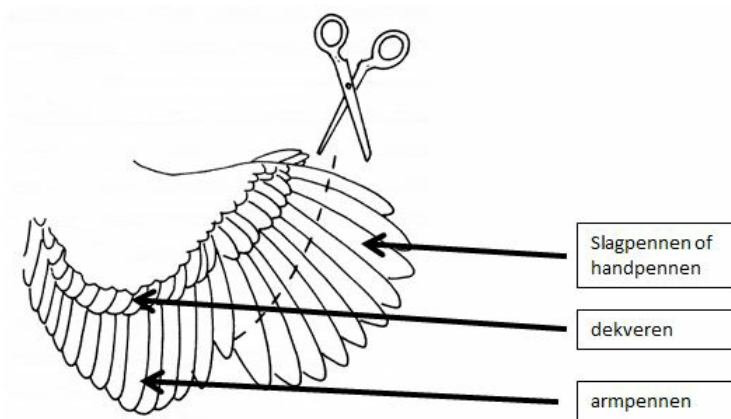
- *Wat is er nu typisch voor vogels ?* (alle vogels hebben vleugels en veren)

- *Kunnen alle vogels ook goed vliegen ?* (Nee? zeker niet. Vliegen vergt een heel grote inspanning. Zware vogels -zoals kippen- kunnen maar heel beperkt vliegen. Er zijn er zelfs -denk maar aan struisvogels- die zo zwaar en log zijn, dat ze zelfs totaal niet kunnen vliegen. Bij de minder goede vogels zijn de vleugels dan ook veel minder ontwikkeld.)

Laat ons nu eens de vleugel van een kip van dichterbij bekijken. Daarvoor moeten we wel eerst een kipje te pakken krijgen. Dat gaat best in het schemerdonker, maar daarvoor zijn we jammer genoeg te laat...

Nu kunnen we rustig de vleugel van een kip bekijken.

Er zijn wel meer vleugelzones, maar grosso modo moeten we bij het knippen van de vleugels rekening houden met de volgende drie soorten veren.

Vanaf de dekveren bevindt het vlezige deel van de kippenvleugel. Bij het kortwieken blijven we daar uiteraard vanaf.

3. Die zullen we eventjes kortwieken...

SYSTEMATISCH ONDERZOEK

- *Ooit gehoord van de spreuk 'Iemand kortwieken' ? Wat betekent dat ?* (Dat betekent dat we iemand van zijn vrijheid beroven, door die persoon bijv. in de gevangenis op te sluiten.)
- *Wat moeten we doen als we kippen willen kortwieken ?* (Dan moeten we ervoor zorgen dat ze niet kunnen ontvluchten, dat ze niet uit de kippenren kunnen wegvliegen.)
- *Hoe doen we dat ?* (Daarvoor gaan we de slagpennen een stuk inkorten. Op die manier kan de kip niet meer voldoende opvliegen. Het is voldoende als dat aan één kant gebeurt.

Nu is het de bedoeling dat de kinderen (en de leerkracht) elk een kipje gaan kortwieken.

TRIGGER

Prikkel de kinderen tijdens het kortwieken met (een) gerelateerd(e) proble(e)m(en), dat/die straks tijdens de reflectie ontrafeld wordt/worden.

- *Hoe komt het dat we slechts één vleugel gaan kortwieken ?*
- *Op welke manier gebruiken we de schaar om vastberaden en snel door de slagpennen te knippen ?*

Sta tijdens het knippen van de slagpennen dus ook nog even stil bij het principe van de hefboom.

4. Nabespreking

Tijdens de reflectie kijken we niet enkel terug op de inhoud van de activiteit, maar ook naar de gevoelens die de kinderen tijdens het kortwieken ervaarden.

- *Wat hebben we vandaag gedaan ?* (het kortwieken van de kippen)
- *Hoe voelde dat aan ?* (Laat kinderen hierbij vooral hun angsten uitspreken. Laat hen vertellen hoe ze die angsten probeerden te beheersen. Ga vooral op zoek naar situaties waarbij kinderen mekaar hielpen/motiveerden om die angsten te overwinnen.)
- *Waarom moeten kippen gekortwiekt worden ?* (Anders gaan ze uit de kippenren wegvliegen.)
- *Hoe worden kippen gekortwiekt ?* (De buitenste slagpennen van één vleugel worden met een schaar afgeknipt.)

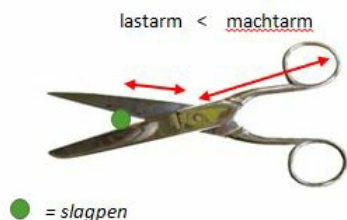

SCHOOL PLATTELAND

- Hoe komt het dat we slechts één vleugel gaan kortwieken ? (Op die manier wordt het evenwicht van de kip verstoord. Zo wordt vliegen onmogelijk. Je kunt het vergelijken met een vlieger aan zee, die in onevenwicht is. Die geraakt ook nooit de lucht in.)

- Op welke manier gebruiken we de schaar om vastberaden en snel door de slagpennen te knippen ? (Het is belangrijk om de schaar als een echte hefboom te gebruiken = lange machtarm, korte lastarm). Vingers (en duim) plaatsens we dus in de voorziene gaten. De slagpennen worden zo dicht mogelijk tegen het steunpunt van de schaar geplaatst en daarna doorgeknipt. Op die manier verkrijgt je met minder macht een beter resultaat. Eventjes esthetisch wat bijknippen kan wel met de schaarpunt gebeuren.)

Extra info

Pak me dan als je kan...

De kippen zullen de kinderen misschien wel al wat gewoon zijn. Toch zullen de meesten zich niet zomaar laten vangen. Om hen wat minder aan het schrikken te brengen, zak je best wat door de knieën. Dan zie je er voor de kippen iets minder onheilspellend uit. Leid daarna de kip naar een hoek van de kippenren. Hou daarbij de armen breed open. Kom steeds dichterbij. Op het laatste moment pak je iets sneller de kip vast.

Pak nu de kip vast door het lijf met beide handen te grijpen, waarbij je de vleugels dicht tegen het lijf houdt. Nu kan de kip niet meer gaan fladderen.

Als ze dat wel doet, laat ze dan even uitfladderen. Dat vindt ze zo lastig dat ze er snel mee ophoudt.

Nu kun je de kip onder de arm (en in de oksel) nemen. Zo wordt één vleugel tegen je lichaam gehouden. Met je andere hand kun je nu de andere vleugel openspreiden.

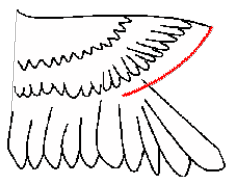
Kortwieken...

Kortwieken is het afknippen van de punten van de slagpennen. Het zijn dus alleen bepaalde veren die worden ingekort. De dieren ondervinden van het kortwieken **geen pijn**, je kan het vergelijken met het knippen van onze nagels. Tenminste, als je weet wat je doet en de behandeling op een correcte wijze uitvoert.

Je mag vooral niet te dicht bij de schouder en het spiergedeelte van de vleugel gaan knippen. Die gedeeltes zijn gespierd. Dat kun je dus echt wel voelen

Meestal worden de buitenste 10 slagpennen ingekort met een schaar.

Je kan er eventueel voor kiezen om de eerste 2 buitenste slagpennen, dus deze het verst verwijderd van de kip, intact te laten. Zo zal het bij de kip uiterlijk minder zichtbaar zijn dat er gekortwiekt is.

Kortwieken doe je maar **aan één vleugel**. Daardoor raakt de kip uit balans wanneer ze een poging doet om te vliegen. Toch dient de omheining van de kippenren nog voldoende hoog te zijn, want gekortwiekte kippen kunnen nog steeds hoog opspringen.

Het kortwieken zal je tijdens een kippenleven meerdere keren moeten **herhalen**, aangezien er zich na de rui steeds nieuwe slagpennen ontwikkelen.

SCHOOL PLATTELAND

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

west-vlaanderen
de gedreven provincie

inagro
INNOVATIE & NIEUW PLANTEN & TUINBOUW

hogeschool
vives

AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ